

A színiévad újdonságai

Sajtótájékoztató Budapesten

Azt is megértük, hogy a szegedi színház, a debreceni Csokonai Színházzal közösen, sajtótájékoztatót tartott tegnap Budapesten, a Fészek Klubban, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy az országos lapok, a fővárosi sajtó képviselői is megismerjék e vidéken működő színházak művészeti, gazdasági műhelytitkait. Nem voltunk sokan, a kezdeményezés azonban mindenképpen figyelemre méltó, ha azt szeretnénk, hogy a szegedi színház is kilépjen abból az elszigeteltségből, ahová objektív és szubjektív körülmények hosszú időn át kárhoztatták.

A családias légkörben lezajlott értekezleten Pál Tamás, a szegedi színház igazgatója beszélt azokról a változásokról, melyek a gazdasági és tárgyi feltételek dolgában erősen meghatározzák e több tagozatú művészeti intézmény munkáját. Elmondta, hogy a gazdaságosságnak egyre nagyobb szerepet kell biztosítani a tervezésben; hogy a bérletezésben bizo-

nyára gondokat jelent majd, hogy emelt helyekkel, kevesebb kedvezményel kell bérletről gondoskodni, s azt is, hogy a régi színházi épületet fekvő mozihelyiségben, az úgynevezett Zeneszínházban, az opera új repertoárját kell kialakítani, előreláthatóan több évről. Léner Péter főrendező részletesebben beszélt a prózai bemutatókról. Hangoztatta, a színház prózai társulata változatlanul alkotói kapcsolatot akar kiépíteni a kortárs magyar drámairodalommal, miközben nem szabad megfeledkeznie arról, amire a színház elnevezésében található nemzetközi kötelező, vagyis a klasszikusokról. Szennyvit, szeptember 28-án, újabb Csurka-művelkedhet meg a közönség, a Házmeztársulat. Az idő vasfoga és a Döglött aknák után megszerette a szegedi publikum Csurka Istvánt, mert fontos dolgokról tud szórakoztatón beszélni. A további prózai bemutatók: A Gelman: Mi, alultróttak,

Calderon: Az élet álom, Páskándi: A szélmalom lakói, Anouilh: Becket vagy Isten becsülete. A Kisszínház előcsarnokában tervezett stúdióelőadásokon monodramákat, illetve kamaradarabokat szeretnének bemutatni.

Horváth Zoltán, a színház operai főrendezője, az operatársulat ajánlatait ismertette. Mindenekelőtt azt, hogy Donizetti repertoáron levő darabjaival, A szerelmi bájtalanak, a Don Pasquale-nak és a Lammermoori Lucianának felújításával „vezetik föl” az Anna Bolena bemutatóját, ennek a világviszonylatban is ritkán játszott, ám a partitúra szerint érett, nagy hatású produkciókat magyarországi bemutatóját. Az előadás olaszul hangzik el, Bruno Campanella dirigálja.

A debreceni Csokonai Színház részéről Gali László igazgató, Kertész Gyula operai főrendező és Halasi Imre gazdasági igazgató ismertette az új évaddal kapcsolatos eredményeiket, gondjaikat. N. L.

Tanévnyitó az iskolákban

Új iskola az Északi városrészben

Tegnap, hétfőn az egész országban, így Szegeden is a tanévnyitó ünnepségekkel az általános és középiskolákban megkezdődött az új, az 1979/80-as tanév. Szeged 40 általános és 13 középiskolájában összesen közel 30 ezer fiatalnak jelenti a mai nap a munka kezdetét. S egyben természetesen a pedagógusoknak is. Tanítóknak, tanároknak, nevelőknek, bár számukra voltaképpen már jó néhány nappal korábban a tanév-előkészítő értekezletek és egyéb előzetes szakmai teendők is az „új évadot” jelentették.

Vannak jó néhányan, akik vagy számukra merőben új iskolatípussal, vagy éppen — magával az iskolával ismerkednek ezekben a napokban. A város szakmunkásképző intézeteiben és szakközépiskoláiban mintegy 600—600, a gimnáziumokban közel 500 első évet köszöntöttek tegnap, általános iskolába pedig 2 ezer 222 kisdíák lép először Szegeden.

Az idel tanévben folytatódik az új tantervek bevezetése. Az általános iskolákban nemcsak az elsősök, hanem a másodikosok is az új pedagógiai dokumentumok alapján tanulnak, s néhány tantárgyból a felsőbb osztályokban is a korábbtól eltérő, korszerűbb lesz a tananyag. Életbe lép az új tanterv a gimnáziumok és a középfokú képzési célú szakközépiskolák I. osztályaiban is. Az idei tanév újdonsága, hogy 11 napos tanítási rendet vezethetnek be azokban a középiskolákban, ahol erre a feltételek adottak voltak. Az általános iskolákban a 11 napos tanítási ciklus a múlt tanévben vált egyetemessé.

Az utolsó tanítási nap az általános iskolákban általában 1980. június 13-a lesz, a tanítás azonban legkésőbb június 20-ig mindenütt befejeződik. Az érettségizők 1980. május 10-én mennek utoljára iskolába, az írásbeli érettségik május 19-én, a közös írásbeli érettségi-felvételi vizsgák május 26—27-én lesznek. A középiskolák I—III. éves diákjainak az utolsó tanítási nap 1980. június 7-e, illetve a 11 napos munkarend szerint dolgozó iskolákban június 13-a lesz. Az általános és középiskolákban a téli szünet 1979. december 22-től 1980. január 9-ig, a tavaszi szünet 1980. április 5-től 9-ig tart.

Az Állami Könyvtérjesztő Vállalat Iskolások könyvespolca címmel a napokban jelentette meg ajánló jegyzékét az ideai tanévre. A kiadvány a tanulóifjúságot, a pedagógusokat és a szülőket tájékoztatja a kötelező és ajánlott olvasmányokról;

Képünkön: az Északi városrészben most megnyílt új, 16 tantermes általános iskola, ahol mintegy 450 gyerek kezdte meg az új tanévet

összegyűjtötték a gyermek- és ifjúsági könyvek érdekes és szép darabjainak jegyzékét; a nevelők, pedagógusok figyelmét pedig felhívják az oktatásban és nevelőmunkában jól használható szakkiadványokra.

Tisztelgés tüzhódítóknak

Amikor jó fél évvel ezelőtt az egész ország figyelmébe Zsanára fordult, legtöbbször azt sem tudták, hol, merre is található ez a kis falu. Amely háromhetes állandó izgalmat, beszédtemát okozott, „elfojtották már?”, „mi van azzal a kitérősgátlóval?” és ezekhez hasonló kérdéseket villamosan és autóbusszon lehetett hallani nap mint nap. Zsana — szenzáció lett.

Gyanítható: a szenzációkra figyelők általában mindig magára az esemény alanyára koncentrálnak. Jelen esetben a tűzre, a gázzra, a vízugárra, netán a technikai apparátus hogyanjára mikéntjére. Mikor volna jobb alkalom az igazi, a tényleges főszereplők felé fordítani a figyelmet, ha nem a bányásznap előesté-

jén? A szegedi körzeti stúdió szombati dokumentumfilmje, a Volt egyszer egy tűz... adósságot törlesztett. Hosszú hónapokkal a zsanai szenzáció után a már-már feledésbe merült napok és hetek felidézését az olajbányászok és általában a kitérő elfojtásában olykor szinte elképzelhetetlen áldozatokat vállalt emberek előtti tisztelgésre használta fel.

A film legsikerültebb részei azok voltak, amikor a karosszékből kényelmesen rettenetes hangerejű zúgásra fülled és a szinte pokoli lángokkal lobogó tüzet szemlélő nézőnek rá kellett döbnie: az a tény, hogy a szenzáció nem vált tragikus előjelűvé, az a pusztán véletlenül kívül csak a feyelmezetség és a szervezett-

ség eredménye volt. Pedig — bizony történhetett volna tragédiák is. S e felismerést oly egyszerű riporteri kérdésekkel sikerült hatásosan elérni, hogy félt-e, fél-e vajon bent a tüzből az ember, vagy mire gondol, ha elindul a lobogó fáklya közepébe. Vagy mi lesz az első dolga, ha hazaér?

Ha hazaér... Szerencsére mindenki hazaérhetett a jó háromhetes küzdelem után. Az otthonba, ahonnan legtöbbször úgy kellett eljönni, hogy még csak azt sem mondhatta: ekkor és ekkor jövök majd... Más dolguk volt. Volt egyszer egy tűz Zsanán, s volt újra helytállás, bátorság, kitarás és emberség. Általában ilyesmik bújnák meg a szenzációk mögött.

D. L.

Ragyog egy csillag

A Székelyföld kellős közepén, a Korondra vezető országút mentén, két öreg cserfa között van egy sír. Az öreg temető falán túl, a kis falu, Farkaslaka szélén áll: keletre néz.

Arról, aki ott fekszik, Illés Endre azt mondta: zenét sűrűlő költészet prózája, ő maga pedig a bátorító, az életet megszerető író eszményképe. Saját magáról ez az író — kimondjuk: a székeségek történelmének legnagyobb írástudója? — a következő mondatot mondta: a settek mindig emlékeznek az elődökre. S az oly gyorsan tovaröppenő egy óra alatt, melynek röpké voltát múlt héten pénteken este a Kossuth adó Hangalbum című műsorát hallgatva újra érezkelhettük — Tamási Áron hangja az elődök leg-hivatottabb folytatójaként maradt meg a hangszalagokon. S nemcsak ott.

A székely nép természetes költészetét, csodaszép nyelvét, eszjárását, kedélyét, temperamentumát virágoztatta ki sajátos eredeti „tündéri realizmusában”. És még valamit, a legfontosabbat: népének emberi tartását, kemény, vérvizvaros évszázadok alatt is hallhatóan gerincet. Mert vérben és bajban volt része az elődöknek is elég. A legméltyóbb erdélyi folyótól, Sütő András joggal írhatta Ta-

mási székelyeiről: „Újkori történetük nem egyéb, mint felkelések sorozata a legendák ködébe vesztett jogokért. Vértvesztéseik iszonyúak voltak. Csoda, hogy fönmaradtak.”

A műsor kiváló arányérzékkel Tamási Áron önmaga által elmondott önéletrajzát tekintette vezérfonalának, a kortársak, Németh László, Illyés Gyula, Illés Endre, Jékely Zoltán visszaemlékezései csak illusztratív fölerősítései voltak az emberi és művészi nagyság e ritkán hallhatóan szerény megnyilatkozásának. (A szerkesztő Albert Zsuzsát külön elismerés illeti.) Mert Tamási székelyes ízü, hosszú perceként élvezhető mondatokból vált leginkább világossá: ez az ember tudta, hogy az elődök mindenkor emlékező sejtjeiben mit is vállalt. Úgy indult el az első világháború után Amerikába, hogy onnan egy nagy-nagy zsák aranyat hoz, s minden székelynek juttat belőle. Ennél sokkal nagyobb kincsrel érkezett: a húszas évek második felére megtalált hangzával, eredeti írói világával, amely Bartók zenéjéhez hasonló új ízt hozott a magyar és az európai kultúrába.

Amíg egy órán át Tamási Áront s az őt idéző neves írók hangjait hallgattam, nem tudtam szabadulni

egyik regényének igen jellegzetes címétől: Ragyog egy csillag. S a képtől, a Székelyföld kellős közepén, a Korondra vezető országút mentén két öreg cserfa között álló sír képétől. „Ha már jól öltöttem kard helyett a tolat, igyekeztem becsülettel viselni... Örökséget hordoztam, tűnődtem és magyarázatokat kerestem. És néha írtam... Nem sok. De ahhoz talán elég bizonyosság lesz, hogy magyart létemre se viselkedtem illetlenül ezen a bolygón, amelynek vendége voltam.”

A bizonyosság megvan. Akár az a sír ott Farkaslaka szélén, az öreg temető falán túl, amely keletre néz, ahonnan a világosság érkezik, egy csillag világossága. Aki — mondjuk csak így! — köztünk van. Velünk.

Domonkos László

Új sonkaüzem

Hétfőn megkezdődtek a Kaposvári Hűsokkombinát sonkakonzervüzemének három hónapig tartó próbái. Az új létesítmény 22 ezer négyzetméter alapterületet foglal el. Az óránként 120 hízó vágására képes üzemben szigorú egészségügyi előírásoknak

megfelelően dolgozzák fel a sertésdobozt sonkává, fűszerezett darált hússá és tökéhússá. Évente több mint egymilliárd forint értékű termék hagyja majd el az üzemet. Az üzemszerű termelés december 1-én kezdődik.

Túri kirándulás

A zánkányszéki Gárdián Menyhért és Ködmen Imre is hallgatott a felhívásra, element a mezőtúri vásárra. Portékát nem vittek, csak szemlélődni mentek. Szakítottak időt, hogy nézgelődjének egy kicsit máshol is, ne csak mindig a saját hátyájukat lássák. Ugyanígy gondolkodtak a forráskúti, a dorozsmai, a tiszaszegedi és a rőszkei gazdák is. Néhányan az asszonyt is magukkal hozták, hadd lásson ő is, ha már ingyen buszt indított a Csongrád megyei tanács.

A kiállítás arra jó, hogy az ember hasonlítson, a vásár meg arra, hogy ismerősök találkozzanak. Hát mikor is örüljön egymásnak a dorozsmai, a rőszkei vagy a kisteleki ember, ha nem kétszáz kilométerre a falujától.

Sisák Imrét négy autó kísérte Kistelekről. Nem mint-ha egymaga nem talált volna el a kitérőt, de jobb az, ha többen osztozkodnak az örömen. Nyilván így gondolkodtak a kisteleki kertbarátok és azért fogtak össze, hogy egyúttal megnézzék a Szolnok megyei kiskertek termését is. A látottakat aztán végül is a Sörkertben értékelték.

Különben is lépni se lehetett a „vendéglátótól”. Csak a kiscépek és a mintafaruk közé nem parkoltak be az alkalmi sörmérők. Bográcsban főtt a birka, nyolctányérból gőzött a pacal, tepsi-ben sült a kolbász. Mint mindenhol, ahová messziről érkeznek az emberek. Az a néhány húsos paprika, az a pár poros gyümölcs vagy a melegtől szuszogó szép hízó és a farkával unottan csapkodó bika nem is ért volna magában semmit, ha üres marad a gyomor. Számoltak erre a kereskedők is, nehogy szó érje a ház elejét.

Majoros Tibor

Es hát ez az út mégiscsak a díjátadásra rendeződött. Az volt a megható, amikor a munkában megtört embelek, szokatlanul ünneplősen, verejtékező, majd hógynem remegő térddel mentek oda a pódiumhoz, egy kézfogásra. A kis kék doboz a jelvényvel, az már csak ráadás volt. Annak ellenére, hogy szabad ég alatt volt az ünnepség és nem szorított a terem fullasztó levegője, mégis látszott a megdicsérteken,

hogy nincsenek hozzászokva ehhez és különös számukra az egész. Látszott Kónya Jánoson, Péter Mihályon, Dudás Kálmánon, hogy a fólia alá vagy az állatok közé biztonságosabban megy, mint a pódium elé. A kézfogásra is rászolgáltak, nemcsak a dologra. (Kiváló Kistermelő Emlékérmét kapott a mirósteleki Kónya János; a rőszkei Úrge Jánosné; a forráskúti Péter Mihály; az ülési Dudás Kálmán; a tiszaszegedi Deme László; a dorozsmai Peták János; a szőregi Kósó Mihály; a balástyai Nagy Nemes István; a kisteleki Sisák Imre.) Elsősorban nekik járt a kézfogás. És jár azoknak is, akik nem voltak ott Mezőtúron. Akik a kertben is és a közönségben is azért dolgoznak, hogy mindnyájunknak több legyen.

— Ez nem a mostani munkám gyümölcse — mutatja a nagy, kerek érmét Sisák Imre. A másik kisteleki, Szalikai János rábólint, bizonyára tudja, miről van szó. A nyugdíjas térszagt alapítója a Kisteleki Kertbarát Körnek, tanyájánál kezel egy hold gyümölcsöst és a portékát az AFESZ-nek adja le.

Hazafelé jövet értékelték, amit láttak. Hogy a kis traktor nagyon ügyes jószág, de ha beleszerelnék azt az erős motort, a csehek, ami ott, a pavilonban volt, akkor főnyeremény lenne. Többet bírna és nem készülné ki ideje előtt a főtengely. Ha még rotort is lehetne hozzá kapni, akkor lenne az igazi.

Aztán szép lassan kiderült, hogy mindenki, mindenhol hozott magával valami vásárfiát. A bögre, a butykos, a tányér, az otthonka csak emlék, arról jut eszükbe a többi. Amit láttak, tapasztaltak.

A jó integrátori tevékenységért a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat kapta a Csongrád megyei tanács vb mezőgazdasági és élelmiszerügyi osztályának különdíját. A mezőtúri tájkiállítás rendezett ünnepségen adták át a díjat a vállalat képviselőjének. Ugyanott 15 Csongrád megyei kistermelőt Kiváló Kistermelő emléklappal jutalmaztak.